

Budapest 150 – a földrajz válasza a fővárost érintő globális kihívásokra

A „Budapest jelenség” vizsgálata a geográfiában

Kovács Zoltán akadémikus

Budapest 150 évvel ezelőtti létrejötte tudatos nemzetpolitikai lépés eredményeként fogható fel, a kiegyezést követően, a duális monarchia keretei között Magyarországnak szüksége volt egy méretében, gazdasági és szellemi befolyásában Béccsel rivalizáló nemzeti fővárosra. A városegysítés, valamint a rákövetkező évtizedek lendületes fejlődése ugyanakkor egy milliós nagyváros kialakulásához vezetett, amely környezeti és társadalmi vonatkozásban is idegen testként viselkedett az országon belül. Az előadás a földrajztudomány szemszögéből mutatja be, hogy az egyes korszakokban a kutatók tudományos vizsgálataikkal hogyan járultak hozzá a „Budapest jelenség” jobb megértéséhez és értelmezéséhez.

Dunai táj – Környezetrekonstruációs vizsgálatok Budapesten

Viczián István PhD; Sipos György PhD; Szilas Gábor; Tóth Farkas Márton; Szeberényi József

A BTM Aquincumi Múzeuma több olyan régészeti feltárást folytatott az elmúlt évtizedben, melyhez geomorfológiai, környezetrekonstruációs vizsgálatok társultak. E kutatások során tártuk fel a Békásmegyér és Óbuda közötti, jobbparti sík felszínfejlődésének holocén történetét, helyi és általános érvényű folyamatait. A vizsgált Duna-szakasz fattyúágasan elágazó medermintázattal rendelkezik. A partjai mellett sorakozó őskori lelőhelyek is mutatják, hogy a medrek elhelyezkedése sok évezredes viszonylatban is meglehetősen változatlan. A holocén éghajlati, folyódinamikai változások mégis jelentős változásokat hoztak: fattyúágak haltak el, iszapolódtak fel, szigetek keletkeztek vagy épültek a partba, a folyómeder jelentősen bevágódott, új artéri szint alakult, majd kezdett fokozatosan feltöltődni.

Budapest az intelligens korban

Egedy Tamás, az MTA doktora

A 21. század a kreativitás, a digitalizáció és az innováció kora. Nem véletlen, hogy ezen folyamatok vizsgálata a geográfia homlokterébe kerültek. A kreatív, okos és innovatív várossá válás alapvetően növeli a nagyvárosok versenyképességét, azonban az útfüggőség miatt jelentős területi különbségeket fedezhetünk fel Kelet-Közép-Európában. Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy a kreatív gazdaság, a digitalizáció és a smart megoldások alkalmazása, valamint az innováció terén milyen különbségek fedezhetők fel Budapest, Bécs, Varsó, Prága és Pozsony fejlődésében és ezek milyen mechanizmusokon keresztül jelentkeznek. Milyen különbségek vannak ezen nagyvárosok társadalmi és gazdasági környezetében, amelyek meghatározzák helyzetüket és szerepüket az európai városhálózatban? Hogyan alakul Budapest pozíciója nemzetközi téren a nagyvárosok versenyében Kelet-Közép-Európában, illetve milyen területi folyamatok játszódnak le a budapesti városrégióban?

A budapesti városi hősziget hatáselemzése

Pongrácz Rita PhD

Az ELTE Meteorológiai Tanszékén zajló városklimatológiai kutatások már több mint két évtizedes múltra tekintenek vissza, melynek során többféle mérési adatbázist, valamint saját modellszimulációkat is felhasználtunk. Az egyik kutatási irányunk a MODIS műholdas szenzor

mérései alapján rendelkezésre álló felszínhőmérsékleti mezősorokra fókuszál, melyek kiválóan alkalmasak a városi hősziget szerkezetének elemzésére. Ezeket a vizsgálatokat saját expedíciós léghőmérsékleti mérésekkel egészítettük ki egyetemi hallgatók bevonásával. Végül a budapesti városi hősziget különböző forráskönyvek esetén lehetséges változásait is elemeztük regionális és mezoszkálájú modellek segítségével.

Budapest, te csodás: kihívások és megoldások a magyar főváros turizmusának másfél százados fejlődésében

Michalkó Gábor, az MTA doktora; Kiss Kornélia PhD; Fonyódi Marianna PhD

Budapest 150 éves városfejlődésében a szabadidőeltöltés szinterei egyrészt tudatos fejlesztés, másrészt spontán, folyamatok révén formálódtak. Miközben Budapest szabadidős térszínei alapvetően a nagyvárosok funkcionalitásának és földrajzi adottságainak logikája szerint foglalták el gyakran máig őrzött pozíciójukat, addig a városfejlődés – az időközben változó keresleti trendekhez igazodóan – létrehozta a helyiek és a turisták által preferált „jó helyeket”. Ezek között kitüntetett szerepet játszanak a turizmusipar attribútumainak számító szállodák és vendéglátó-ipari egységek, amelyek bójaszerűen jelzik a vizsgált funkció térbeli dinamikáját. Az előadás Budapest múltja, jelene és jövője vonatkozásában arra a kérdésre keresi a választ, hogy a turizmus piacának jelzőbójái miként, milyen hatásokra és milyen eredményesen rajzolják ki azokat a szabadidős tereket, amelyek „jó helyként” értelmezhetőek?